

การกระจายพันธุ์ของช้างเอเชีย

ช้างเอเชียอาศัยอยู่ในป่าในประเทศอินเดีย เนปาล พม่า บังคลาเทศ ศรีลังกา ไทย กัมพูชา ลาว เวียดนาม มาเลเซีย อินโดนีเซีย เกาะบอร์เนียวและเกาะสุมาตรา ส่วนในประเทศจีนสูญพันธุ์ไป

แหล่งที่อยู่อาศัย: อาศัยอยู่ในพื้นที่ต่างๆ ทั้งทุ่งหญ้า พื้นที่ลุ่มเขตร้อน ที่ราบทุ่งหญ้า และในป่า

ชีวภูมิภาค: ทุ่งหญ้าเขตร้อน ป่าฝนเขตร้อน ป่าผลัดใบเขตร้อน เทือกเขาหิมาลัย

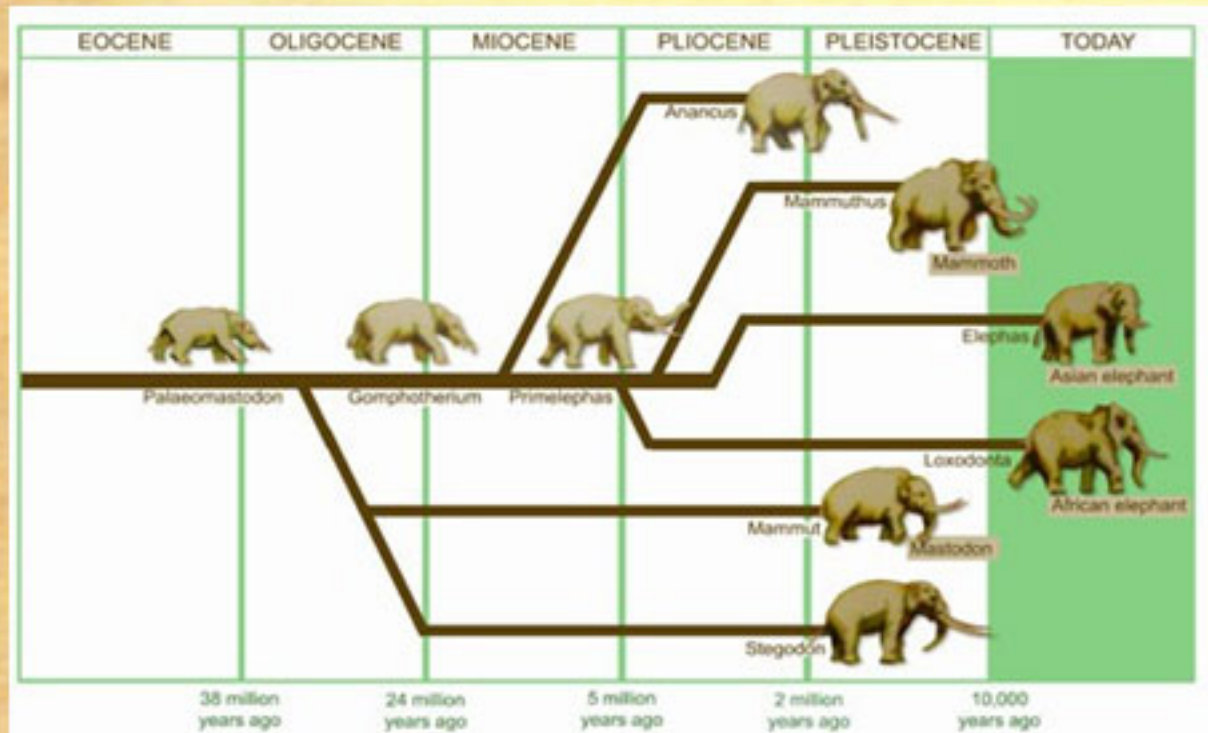
www.wfft.org

มูลนิธิเพื่อนสัตว์ป่า

Wildlife Friends Foundation Thailand

วิวัฒนาการของช้าง

ช้างเป็นสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมที่ถูกจัดอยู่ในอันดับ Proboscidea ซึ่งมีสัตว์กลุ่ม hyraxes และ sea cows (พะยูน, ปลิงทะเล, ช้างน้ำ) รวมอยู่ด้วย และอยู่ในวงศ์ Elephantidae ซึ่งสัตว์ในวงศ์นี้มีสองชนิดคือช้างแอฟริกา (*Loxodonta Africana*) และช้างเอเชียว (*Elephas maximus*)

การพบฟอสซิลของ Proboscidean ในแอฟริกา เอเชีย ยุโรป อเมริกาเหนือและใต้ แสดงให้เห็นว่าบรรพบุรุษของช้างในปัจจุบันนั้นอยู่ทั่วโลก

วงศ์ Elephantidae มีทั้งช้างที่ยังมีชีวิตอยู่และ แมมมอส ซึ่งสูญพันธุ์ไปแล้ว ช้างสามารถสูงได้มากกว่า 4 เมตร มีงาที่โค้งมาก แมมมอสมีการกระจายอยู่ในยุโรป ทางเหนือของเอเชีย อเมริกาเหนือและบริเวณขั้วโลกเหนือ แมมมอสกำเนิดขึ้นเมื่อประมาณ 1.6 ล้านปีที่ผ่านมาและชนิดสุดท้ายได้สูญพันธุ์ไปตอนสิ้นยุคน้ำแข็งประมาณ 10,000 ปีที่ผ่านมาโดยไม่ทราบสาเหตุที่แน่นอนว่าการสูญพันธุ์เกิดจากปัจจัยเรื่องสภาพอากาศหรือถูกล่าจากมนุษย์กันแน่

www.wfft.org

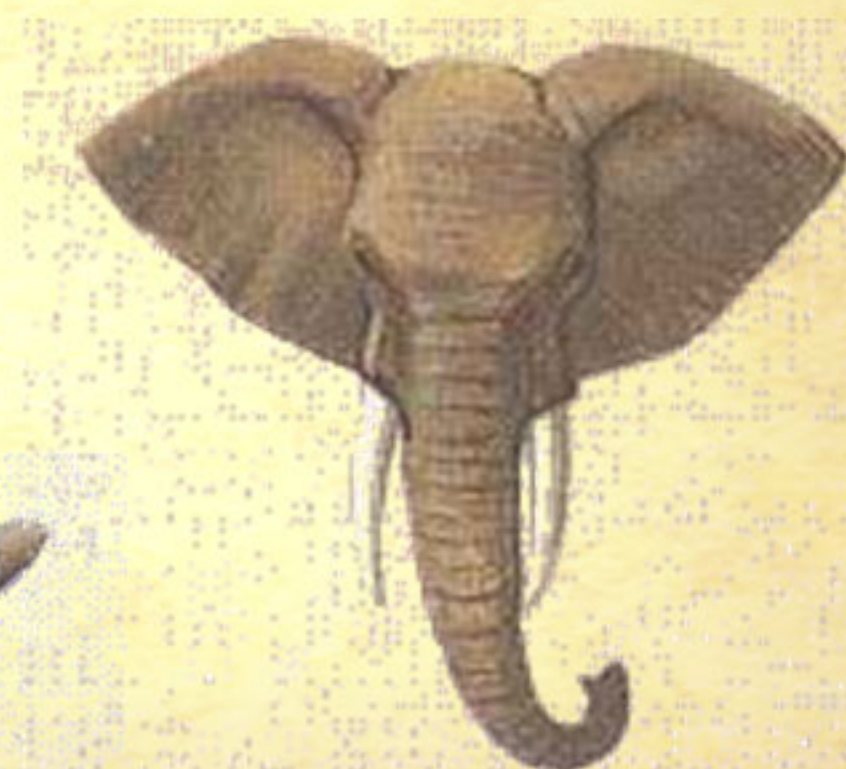
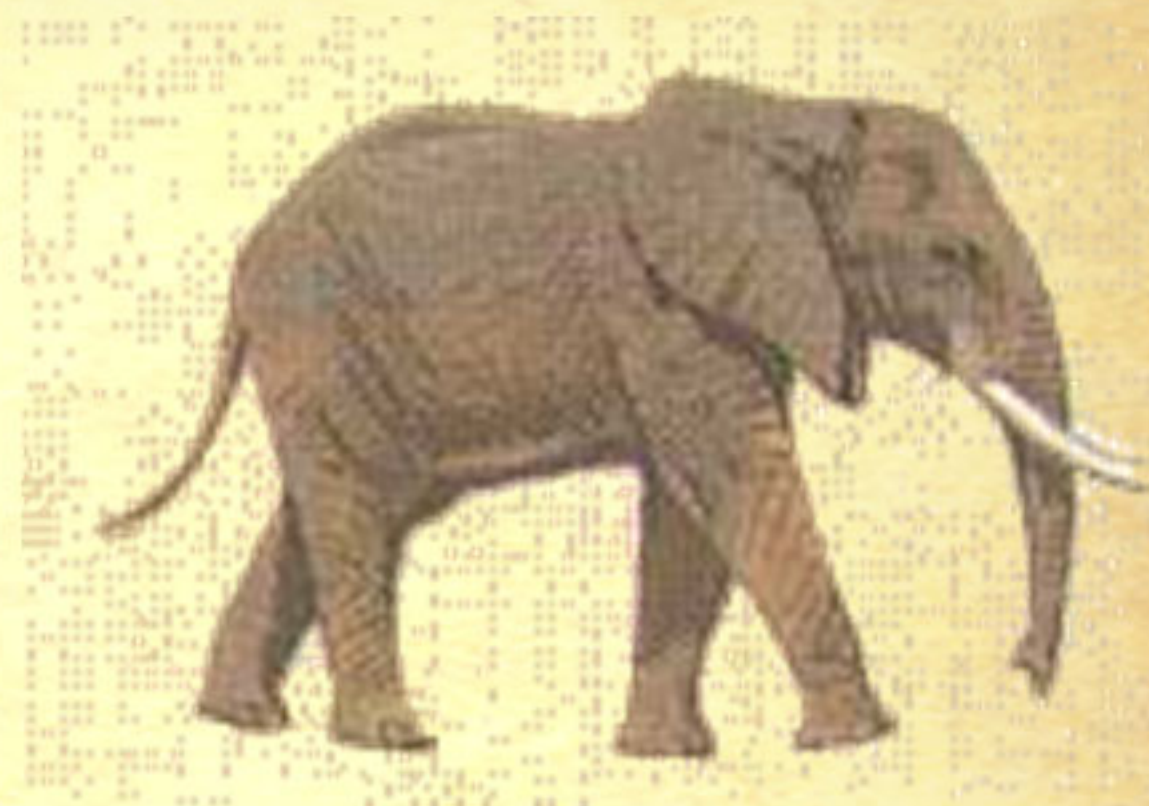
มูลนิธิเพื่อนสัตว์ป่า

Wildlife Friends Foundation Thailand

ช้างเอเชีย & ช้างแอฟริกา

African Elephant (ช้างแอฟริกา) (*Loxodonta africana*)

- น้ำหนัก 4,000 – 7,000 ก.ก.
- สูง 3 - 4 เมตร
- ผิวหนังมีรอยเหี่ยวย่น
- มีกระดูกซี่โครงมากกว่า 21 คู่
- ไหล่คือส่วนที่สูงที่สุดของลำตัว
- หูมีขนาดใหญ่ถึงบริเวณคอ
- ส่วนหลังมีลักษณะเว้าลงไป
- ส่วนท้องมีเส้นยาวถึงบริเวณขาหลัง
- บริเวณส่วนหัวเป็นขื่นเดียว ไม่มีโหนก ไม่มีรอยเว้า
- ฟันกรามมีรูปร่างคล้ายเพชร
- มีงาทั้งเพศผู้และเพศเมีย แต่ในเพศผู้จะใหญ่กว่า
- ริมฝีปากล่างสั้นกลม
- ส่วนใหญ่กินใบไม้เป็นอาหาร
- งามีวงแหวนล้อมรอบเป็นจำนวนมากและอ่อนกว่างาช้างเอเชีย
- ส่วนปลายของงามีลักษณะคล้ายนิ้ว 2 นิ้ว

www.wfft.org

มูลนิธิเพื่อนสัตว์ป่า

Wildlife Friends Foundation Thailand

ช้างเอเชีย & ช้างแอฟริกา

Asian Elephant (ช้างเอเชีย) (*Elephas maximus*)

- น้ำหนัก 3,000 – 6,000 ก.ก.
- สูง 2 – 3.5 เมตร
- ผิวหนังเรียบ
- มีกระดูกซี่โครงมากกว่า 20 คู่
- ส่วนที่สูงที่สุดของลำตัวคือหลัง
- หูเล็กกว่าช้างแอฟริกาและยาวไม่ถึงบริเวณคอ
- ลักษณะของหลังโค้งหรือตรง
- ส่วนท้องเกือบตรงหรือตรงกลางอาจห้อยลง
- ส่วนหัวยื่นจากด้านหน้าไปถึงด้านหลัง มีโหนกด้านบน หน้าผากจะยื่นออกมา
- ฟันกรามแข็งแรง
- 50% ของช้างเพศผู้มีงาขนาดใหญ่ ส่วนเพศเมียจะมีขนาดเล็กหรือไม่มี
- ริมฝีปากล่างยาวเรียว
- อาหารหลักคือหญ้า
- งวงแข็งและมีวงแหวนขนาดเล็ก ส่วนปลายมีลักษณะคล้ายนิ้ว 1 นิ้ว
- ขาหน้ามีเล็บเท้า 5 เล็บ ส่วนขาหลังมีเล็บเท้า 4 เล็บหรือน้อยกว่า

www.wfft.org

มูลนิธิเพื่อนสัตว์ป่า

Wildlife Friends Foundation Thailand

ช้างเอเชีย

ช้างจะอยู่กันเป็นโขลงซึ่งแต่ละโขลงจะเป็น 1 ครอบครัวใหญ่โดยมีสมาชิก 5-20 ตัว ช้างเพศเมียจะเป็นจ่าโขลง ผู้เลี้ยงดูลูกช้างคือแม่ ยาย พี่และน้อง ช้างเพศเมียที่เป็นจ่าโขลงคือช้างที่มีอายุและมีประสบการณ์มากที่สุดจะนำช้างตัวอื่นไปหาอาหาร เนื่องจากสมาชิกในโขลงมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดจึงทำให้พวกมันอยู่รอดได้ เมื่อจ่าโขลงตายสมาชิกที่อายุมากที่สุดจะขึ้นมาทำหน้าที่ดังกล่าวแทน

เมื่อลูกช้างเพศผู้โตขึ้นและถึงวัยที่จะผสมพันธุ์มันจะออกจากโขลง โดยเริ่มจากอยู่รอบๆ โขลงก่อนและในที่สุดก็จะออกไปอยู่กับช้างเพศผู้ตัวอื่น

ช้างเอเชียเพศผู้มักอยู่ตัวเดียวหรืออยู่รวมกันไม่เกิน 5 ตัว มันจะเดินทางไปเรื่อยๆ เพื่อหาช้างเพศเมียในโขลงอื่นต่อไป

www.wfft.org

มูลนิธิเพื่อนสัตว์ป่า

Wildlife Friends Foundation Thailand

การตกมัน & การสืบพันธุ์

ช้างมีรูปแบบการจับคู่ที่เป็นเอกลักษณ์ เริ่มตั้งแต่ระยะเวลาการผสมพันธุ์จะไม่ถูกจำกัดให้อยู่ช่วงใดช่วงหนึ่งของปี ช้างเพศเมียจะเริ่มจับคู่ช่วงอายุ 12-20 ปี และสามารถให้กำเนิดลูกได้ทุก 4-6 ปีและช้างจะให้ลูกได้ประมาณ 7 ตัว ช้างตั้งท้อง 19-22 เดือน ลูกที่เกิดมาจะสูงประมาณ 3 ฟุตและหนักประมาณ 250 ปอนด์ ในช่วง 4-6 ปีแรกลูกช้างต้องการการดูแลจากแม่ ช้างเพศเมียจะมีลูกได้จนถึงอายุ 50 ปีหลังจากนั้นจะอยู่ในช่วง "post-reproductive" ซึ่งคล้ายกับภาวะหมดประจำเดือนของมนุษย์

เมื่อช้างวัยเจริญพันธุ์เพศผู้พบช้างเพศเมียที่มันต้องการผสมพันธุ์แล้ว ช้างจะสร้างของเหลวออกมาหรือเรียกว่าอาการ "ตกมัน" ซึ่งเป็นสัญญาณบอกว่าพร้อมที่จะผสมพันธุ์ โดยปกติช้างเพศผู้หนึ่งตัวสามารถผสมพันธุ์กับช้างเพศเมียทุกตัวในโขลงได้ ช้างเพศผู้จะเข้าสู่วัยเจริญพันธุ์ในช่วงวัยรุ่นแต่ยังไม่สามารถผสมพันธุ์ได้จนกว่าอายุจะถึง 30 ปีซึ่งเป็นเวลาที่พวกเขาเริ่มมีความพร้อมทั้งขนาดและน้ำหนักเพื่อแข่งขันกับช้างตัวอื่นในการเลือกช้างตัวเมีย

www.wfft.org

มูลนิธิเพื่อนสัตว์ป่า

Wildlife Friends Foundation Thailand

กำเนิดลูกช้าง...

การให้กำเนิดลูกช้างในป่านั้นถือเป็นเหตุการณ์ที่น่าตื่นตาตื่นใจของสมาชิกทุกตัว ลูกช้างจะอยู่ท่ามกลางโขลงช้างเพื่อรับการดูแลและการปกป้องจากสมาชิกตัวอื่น ช้างทุกตัวในโขลงจะสำรวจสมาชิกใหม่และช้างตัวที่จะให้ความสนใจกับสมาชิกใหม่มากที่สุดก็คือพวกช้างเพศเมียที่มีอายุประมาณ 2-12 ปี ซึ่งจะถูกเรียกว่า "aunties" ซึ่งความจริงก็คือ "allo-mother" หรือเปรียบว่าเป็นแม่ได้เช่นกัน ช้างพวกนี้มีหน้าที่เล่นและคอยดูแลสมาชิกใหม่ที่เกิดขึ้นเพื่อให้แม่ช้างได้พักผ่อนและกินอาหารซึ่งมีความจำเป็นสำหรับการให้นมลูก

หลังจากคลอดเพียงไม่กี่ชั่วโมงลูกช้างก็สามารถยืนและเดินได้แล้วแต่ต้องใช้เวลาถึง 3 เดือนกว่าที่ลูกช้างจะสามารถเดินทางได้เองโดยปราศจากความช่วยเหลือของแม่และ aunties ลูกช้างต้องกินนมแม่อย่างน้อย 3 ปี นมช้างมีสารอาหารมากแต่มีไขมันต่ำ(0.63-6.2%) เมื่ออายุได้ 9 เดือนอาหารที่ลูกช้างกินจะประกอบด้วยใบไม้ถึง 40% ลูกช้างจะเรียนรู้ชนิดและการกินอาหารจากช้างตัวอื่นๆ ที่มีอายุมากกว่า

เช่นเดียวกับสัตว์ชนิดอื่นลูกช้างจะเริ่มมองเห็นเพียงเล็กน้อยในตอนแรกเกิดและจะมองเห็นได้ดีขึ้นเมื่อเวลาผ่านไป ลูกช้างสามารถใช้ประสาทสัมผัสอื่นๆ ในการรับรู้สภาพแวดล้อมรอบตัว เช่น สารเคมีและการใช้วงสัมผัสเพื่อการรับรู้ซึ่งการใช้วงช่วยในการรับรู้ที่มีความสำคัญมาก เริ่มแรกลูกช้างจะรับรู้จากแรงสั่นสะเทือนโดยใช้วงดูดหรือลากผ่านสิ่งนั้นๆ ช่วงสัปดาห์แรกจะเริ่มหยิบจับของชิ้นเล็กได้และเมื่ออายุ 6 เดือนลูกช้างจะสามารถใช้วงในการดื่มน้ำโดยจะดูดน้ำและพ่นใส่ปากได้

www.wfft.org

มูลนิธิเพื่อนสัตว์ป่า

Wildlife Friends Foundation Thailand

งวงช้าง

“งวง” คืออวัยวะสำคัญที่ใช้ในการดำรงชีวิตของช้าง งวงช้างซึ่งรวมทั้งจมูกกับริมฝีปากบนของช้างเข้าด้วยกันนั้นเรียกว่าเป็นมือของช้างเลยทีเดียว กล้ามเนื้อบริเวณงวงจะอยู่กันเป็นคู่ซึ่งมีทั้งหมด 150,000 มัด งวงของช้างเอเชียน้ำหนักโตเต็มที่แล้วสามารถเก็บน้ำได้ถึง 8.5 ลิตรและดื่มน้ำได้มากถึง 212 ลิตรใน 5 นาที

งวงช้างสามารถใช้ในการหายใจ ดมกลิ่น ดื่มน้ำ และใช้จับได้ ช้างอาจใช้งวงสัมผัสอย่างนุ่มนวลหรือใช้ตีเพื่อตักเตือนลูกก็ได้ ช้างจะไม่ใช้งวงเพื่อเป็นอาวุธตีกันแต่มันจะใช้หน้าผากในการพุ่งชน ใช้ขาหน้าเตะหรือเหยียบและใช้งาแทงคู่ต่อสู้

เมื่อช้างโกรธหรือไม่พอใจจะใช้งวงตีพื้นอย่างรุนแรง หากช้างจมน้ำสามารถใช้งวงเป็นท่อหายใจได้และเมื่ออยู่บนพื้นผิวที่ไม่คุ้นเคยจะใช้งวงแตะบนพื้นเพื่อตัดสินใจว่าแข็งแรงพอที่จะเหยียบลงไปได้หรือไม่ นอกจากนี้ยังใช้เท้าหน้าลองเหยียบดูเพื่อความแน่ใจก่อนจะใช้เท้าหลังจะก้าวตามไปอย่างระมัดระวังอีกด้วย

www.wfft.org

มูลนิธิเพื่อนสัตว์ป่า

Wildlife Friends Foundation Thailand

ฟัน

ช้างมีฟันกราม 6 ซี่เรียงอยู่บนขากรรไกรแต่ละข้าง ฟันกรามซี่ที่หกหรือซี่สุดท้ายจะร่วงเมื่อช้างอายุ 60 ปีซึ่งเป็นวาระสุดท้ายของช้างเพราะช้างจะอดอาหารและกินอาหารไม่ได้เป็นเวลานาน

งา & ขนาย

ช้างเพศผู้จะมีงาขนาดใหญ่ซึ่งยาว 1.5-1.8 เมตรในขณะที่ช้างเพศเมียไม่ได้มีงาทุกตัวหรือถ้ามี(เรียกว่า ขนาย) ก็แทบมองไม่เห็นจะมองเห็นเมื่อช้างอ้าปากเท่านั้น ช้างเพศผู้บางตัวก็ไม่มีงาเช่นกัน(ช้างสีดอ) งาแรกของลูกช้างเจริญเต็มที่เมื่ออายุ 2 ปีและจะลอกเพื่อเจริญต่อไป หลังจากนั้นงาแท้จะเกิดขึ้นซึ่งงานี้ก็คือส่วนหนึ่งของฟันนั่นเอง งามีไว้เพื่อใช้ในการขุดหาอาหาร เอาซากปรักหักพังออก ใช้ในการต่อสู้และสามารถใช้ยกของหนักได้ถึง 1 ตัน

www.wfft.org

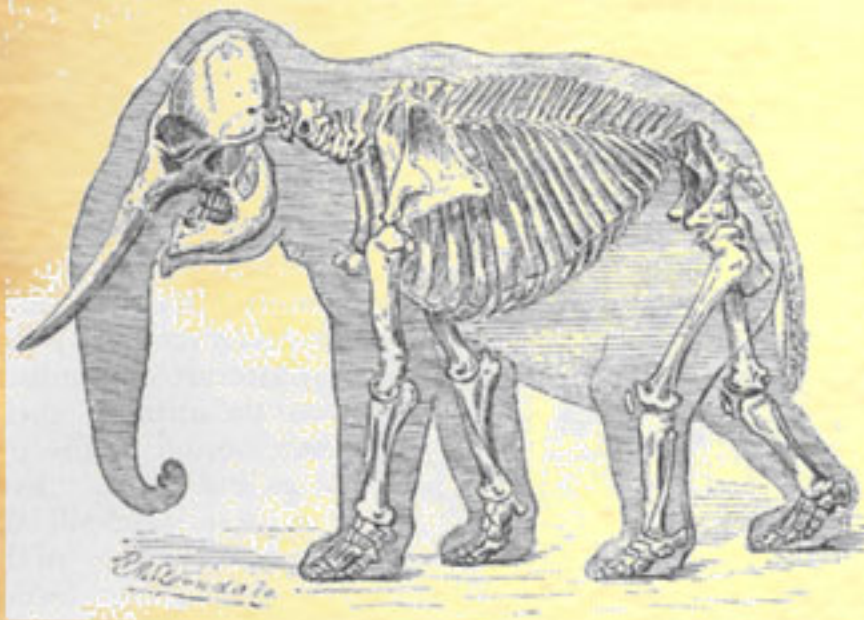
มูลนิธิเพื่อนสัตว์ป่า

Wildlife Friends Foundation Thailand

ผิวหนัง

Pachydermata เป็นชื่อเดิมของอันดับ Proboscidea มีความหมายว่าผิวหนังหนาซึ่งเป็นลักษณะที่เห็นได้ชัดเจนของช้าง ผิวหนังภายในหู รอบปากและทวารหนักของช้างจะมีลักษณะบางเหมือนกระดาษ บริเวณหลังและส่วนหัวจะหนามากกว่า 1 นิ้ว (2.5 ซม.) อย่างไรก็ตามบริเวณที่มีความหนานี้ก็เป็นอวัยวะรับความรู้สึกซึ่งเป็นที่อยู่ของปลายประสาทเป็นจำนวนมาก ผิวหนังของช้างเอเชียส่วนใหญ่จะเป็นสีเทาและมีความไวต่อการถูกแสงแดดเผาไหม้ทำให้ช้างใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่ในบริเวณที่มีต้นไม้หนาแน่นเพื่อช่วยป้องกันแสงแดด ช้างวัยรุ่นจะมีขนปกคลุมบริเวณหลังและหัวซึ่งขนพวกนี้จะลดลงเมื่อช้างมีอายุมากขึ้น

โครงสร้างของช้าง

สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมทุกชนิดจะมีกระดูกที่สำคัญอยู่ 4 ส่วน คือ กะโหลกศีรษะ กระดูกสันหลัง ulyang (แขน ขา และส่วนที่ยื่นออกจากร่างกาย) และกระดูกซี่โครงรวมทั้งกระดูกบริเวณหน้าอกด้วย ช้างมีกระดูกทั้งหมดมากกว่า 300 ชิ้นซึ่งแน่นและมีน้ำหนักมากทำให้ช้างมีความว่องไวในการเคลื่อนที่ไปทางด้านหน้า ด้านหลัง วิ่งและว่ายน้ำจนบางครั้งอาจเร็วกว่ามนุษย์ด้วยซ้ำ ช้างสามารถยืนได้นานโดยไม่ต้องใช้พลังงานมากซึ่งนั่นถือเป็นการพักผ่อนของช้างด้วย ปกติแล้วช้างจะพักผ่อน 2-4 ชั่วโมงต่อวันในช่วงเช้า

www.wfft.org

มูลนิธิเพื่อนสัตว์ป่า

Wildlife Friends Foundation Thailand

การสื่อสาร

การสัมผัส

ปกติช้างจะใช้การสัมผัสเพื่อสื่อสารหักท่ายสร้างการปกครองและระเบียบวินัย ขณะเดินทางลูกช้างจะขอหยุดพักโดยสัมผัสที่ขาของแม่และเมื่อเกิดความกังวลจะใช้ปลายงวงวางที่ปากของแม่เพื่อสร้างความมั่นใจ

การดม

ความเชื่อมั่นของช้างอันดับแรกเริ่มจากกลิ่น ช้างจะสัมผัสอวัยวะสืบพันธุ์, ปาก, ต่อมที่ขมับ, อูจจาระและปัสสาวะซึ่งกันและกันโดยใช้งวงซึ่งทั้งหมดนี้คือสัญญาณที่ปรากฏในรูปของกลิ่น การดมฉีและช่องคลอดของช้างเพศเมียทำให้ช้างเพศผู้รู้ว่าเพศเมียพร้อมที่จะผสมพันธุ์หรือไม่ กลิ่นจะพัดมาตามสายลมทำให้ช้างรับรู้ถึงการปรากฏตัวของเสือหรือมนุษย์ในพื้นที่นั้นๆ ได้

เสียง

เสียงช้างมีทั้งเสียงคล้ายแตร เสียงดังก้องและเสียงที่มีความถี่ต่ำ มนุษย์จะไม่ได้ยิน 2-3 ช่วงแรกของเสียงช้าง ช้างสามารถใช้เสียงในการสื่อสารได้ทั้งในระยะใกล้และไกล

www.wfft.org

การมองเห็น

ช้างใช้การมองเห็นในการสื่อสารระหว่างกัน ในระยะใกล้การมองเห็นจะมีประโยชน์มากแต่ในระยะไกลการมองเห็นจะไม่ค่อยมีประโยชน์เนื่องจากช้างจะมองเห็นได้ในระยะประมาณ 30 ฟุตเท่านั้น

มูลนิธิเพื่อนสัตว์ป่า

Wildlife Friends Foundation Thailand

ความฉลาดของช้าง

ช้างมีพฤติกรรมต่างๆ ที่แสดงถึงความฉลาดโดยพฤติกรรมของช้างจะเรียนรู้จากการทำกิจกรรมหนึ่งไปสู่กิจกรรมต่อไปซึ่งจะต้องใช้พลังและความชำนาญ ตัวอย่างเช่น ช้างสามารถเอาหญ้าที่ติดอยู่ที่เท้าออกได้อย่างคล่องแคล่ว หากมีน้ำอยู่ใกล้ๆ หลังจากเอาหญ้าออกแล้วมันจะเอาเท้าลงไปแช่ในน้ำด้วย

จากคำกล่าวที่ว่าช้างไม่มีวันลืมนั้น ความเจ็บปวดเป็นหนึ่งในตัวอย่างของความทรงจำของช้าง แน่นอนว่าช้างมีความเข้าใจในเรื่องการเสียชีวิต ผู้เชี่ยวชาญเชื่อว่าช้างมีความเสียใจเมื่อช้างในโขลงตายช้างตัวอื่นๆ จะคอยเฝ้าศพของมันและเมื่อเดินผ่านบริเวณที่เพื่อนเสียชีวิตพวกมันจะหยุดเดินและอยู่เงียบๆ เป็นเวลาหลายนาทีก่อนจะเดินต่อไป

ความรู้สึกตัวคืออีกหนึ่งปัจจัยที่ทำให้เกิดจิตสำนึกของช้าง เมื่อคนสองกระจกและเห็นว่าใบหน้าของตนเองสกปรกก็จะพยายามเช็ดให้สะอาดสำหรับช้างก็เช่นกันเมื่อรู้สึกตัวว่ามีรอยเปื้อนที่ขาหน้ามันก็จะพยายามใช้วงงูรอยเปื้อนนั่นออก

ช้างมีการเรียนรู้จากช้างเพศเมียที่มีอายุและประสบการณ์มากกว่าในการเอาแมลงออกจากร่างกาย ใช้ใบไม้เกาให้ตัวเอง รับประทานเปลือกไม้ กระจูด ก้อนหินและก้อนขุขะเล่นกัน และมีการสังเกตความแตกต่างของกิ่งไม้เพื่อใช้ตีแมลง

www.wfft.org

มูลนิธิเพื่อนสัตว์ป่า

Wildlife Friends Foundation Thailand

ภัยคุกคามของช้าง

ช้างเป็นสัตว์อีกชนิดหนึ่งที่มีความพิเศษ น่ารัก มีประสาทรับรู้ที่พิเศษและซับซ้อน ชาวเอเซียและชาติต่างๆ มักให้ความเคารพและเมตตาสัตว์ชนิดนี้ ช้างอยู่คู่กับชาวเอเซียอย่างใกล้ชิดมาเป็นเวลานานพันปี อย่างไรก็ตามจำนวนช้างในเอเซียได้ลดลงในช่วงหนึ่งร้อยปีที่ผ่านมาซึ่งสถานการณ์เริ่มวิกฤติมากขึ้นและอาจเป็นไปได้ว่าอีกไม่นานประชากรช้างอาจจะสูญพันธุ์

www.wfft.org

มูลนิธิเพื่อนสัตว์ป่า

Wildlife Friends Foundation Thailand

ช้างบ้านในประเทศไทย

ประเทศไทยมีประวัติศาสตร์ที่ยาวนานเกี่ยวกับการอยู่ร่วมกันและการทำงานระหว่างช้างกับมนุษย์ จากภาพบนผ้าสักหลาดที่นครวัดก็เห็นว่าทหารไทยในสมัยก่อนจะใช้ช้างในการทำสงคราม

ในประวัติศาสตร์ช้างถูกใช้ในการขนส่งและการสงคราม พระมหากษัตริย์จะมีช้างไว้ในครอบครอง ช่วงที่ผ่านมาช้างถูกใช้ในธุรกิจการตัดไม้ซึ่งมีความจำเป็นต้องใช้ช้างเป็นจำนวนมากโดยเฉพาะในประเทศพม่า ในปี 2532 รัฐบาลไทยได้ประกาศห้ามอาชีพตัดไม้ทำให้ช้างเป็นพันธมิตรความจำเป็น

ช้างและควาญช้างบางส่วนหลบหนีข้ามชายแดนไปทำการค้าขายในพม่าแต่บางส่วนก็ตกอยู่ในภาวะวิกฤติเพราะช้างมักถูกเข้าเพื่อการตัดไม้เท่านั้น ช้างจึงถูกส่งคืนทำให้ค่าใช้จ่ายเรื่องอาหารและการดูแลต้องตกเป็นภาระของควาญช้าง ด้วยเหตุนี้ช้างส่วนใหญ่จึงถูกบังคับและฝึกให้สร้างความบันเทิงในธุรกิจการท่องเที่ยว

www.wfft.org

มูลนิธิเพื่อนสัตว์ป่า

Wildlife Friends Foundation Thailand

ความขำ

ความขำเป็นอาชีพประจำตระกูลซึ่งจะสืบทอดต่อกันไปในหลายรุ่นทำให้มีฐานะทางสังคมที่แน่นอน แต่ปัจจุบันนี้ไม่เหมือนในสมัยก่อนงานความขำส่วนใหญ่คือการหาเลี้ยงชีพจากการหาผลประโยชน์จากขำ

ในตำนานบอกวาระหว่างขำกับความขำจะมีความสัมพันธ์พิเศษต่อกันซึ่งไม่ใช่เรื่องจริงเสมอไป ขำอาจเชื่อฟังเพราะกลัวถูกลงโทษหรือถูกทำร้ายเพราะถึงแม้ว่าขำจะมีความแข็งแกร่งมากกว่ามนุษย์แต่จิตใจของพวกมันถูกเปลี่ยนไปให้เชื่อฟังมนุษย์ตั้งแต่พิธีการทรมานตอนที่พวกมันยังเล็กอยู่

หน้าที่สำคัญของความขำคือควรจะมีความรู้และความเข้าใจขำ ความขำที่ดีน่าจะเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ขำตั้งแต่ในวัยเด็กและสามารถเข้าหาขำได้ทั้งตอนที่ขำอารมณ์ดีและไม่ดี ความขำสามารถสื่อสารกับขำของตนเองได้และต้องดูแลขำตราบเท่าที่ยังเป็นเจ้าของขำ

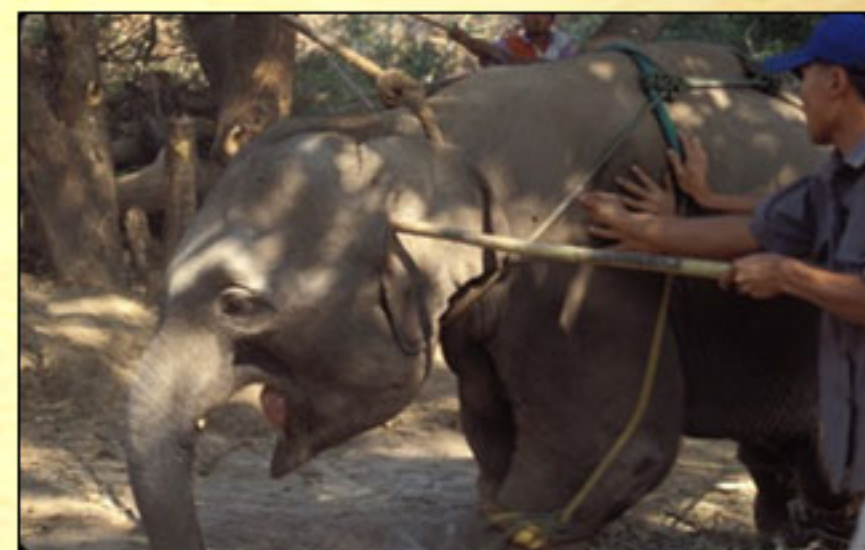
www.wfft.org

มูลนิธิเพื่อนสัตว์ป่า Wildlife Friends Foundation Thailand

พิธีประชันช้าง (Phajaan)

ช้างเป็นสัตว์ขนาดใหญ่และมีพลังมาก การทำงานรับใช้มนุษย์ไม่ใช่ธรรมชาติของช้าง ช้างไทยถูกทำให้เชื่อด้วยพิธีการที่เรียกว่า "ประชัน" คือ ลูกช้างที่ยังคงต้องการการดูแลจากแม่จะถูกลากออกมาจากแม่ที่ทิ้งเตะและส่งเสียงร้องดัง ลูกช้างจะถูกบังคับให้เข้าอยู่ไปในคอกที่มีขนาดพอดีกับตัวและถูกล่ามโซ่ ความทรมานได้เริ่มขึ้นแล้ว...ช้างต้องอดอาหาร อดน้ำ ไม่ได้นอนและถูกแทงด้วยไม้ไผ่ที่มีตะปูฝังอยู่ส่วนปลาย หูของมันจะถูกเกี่ยวด้วยตะขอ ถูกแทงด้วยมีด และถูกขว้างปาด้วยก้อนหิน บริเวณคอช้างจะถูกรัดด้วยห่วงทำให้ช้างไม่สามารถยืนได้นานเนื่องจากความเจ็บปวดและความกลัว อวัยวะที่สำคัญของช้างจะถูกทารุนมากเพื่อเป็นการลงโทษ

"ประชัน" คือการเปลี่ยนสภาพจิตใจของช้าง พิธีนี้ต้องทรมานช้างเป็นเวลาทั้งสิ้น 6 วัน ช้างจะมีบาดแผลเกิดขึ้นมากมาย หมอจะมาตรวจดูหลังจากสภาพจิตใจของช้างถูกเปลี่ยนแล้วซึ่งตอนนี้สามารถนำช้างออกไปฝึกได้แล้ว

เป็นเรื่องที่น่าเศร้าเมื่อหลังจากพิธีดังกล่าวเสร็จสิ้นแล้วลูกช้างจะไม่ได้รับอนุญาตให้เข้าใกล้แม่ของมันอีกและแม่ของมันก็จำมันไม่ได้เช่นกัน

www.wfft.org

มูลนิธิเพื่อนสัตว์ป่า

Wildlife Friends Foundation Thailand

พิธีประชันช้าง (Phajaan)

การทรมานยังไม่จบเพียงแค่นั้น...หลังจากพิธี "ประชัน" แล้วยังมีการทรมานต่ออีกนั่นคือช้างจะถูกตีทุกวัน ถูกฝึกให้วาดภาพ เล่นดนตรี หรือถูกบังคับเพื่อการแสดง ช้างจะถูกตีทุกวันจนกลายเป็นเรื่องปกติเพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถขี่ช้าง ให้อาหารและเล่นกับช้างได้

www.wfft.org

มูลนิธิเพื่อนสัตว์ป่า

Wildlife Friends Foundation Thailand

การทรมานช้าง

ช้างมักถูกทำร้ายเนื่องจากความต้องการงา เนื้อ หนังและส่วนอื่นๆ โดยมีจุดประสงค์หลักเพื่อนำไปทำยาตามความเชื่อ ในประเทศแถบเอเชียและทั่วโลกมีการทำสนธิสัญญา CITES เพื่อปกป้องช้างเหล่านี้ด้วย สนธิสัญญานี้กล่าวถึงผลผลิตที่ได้จากช้างโดยเฉพาะอย่างยิ่งงาช้างแต่การบังคับใช้ยังได้ผลน้อยและแหล่งที่อยู่ของช้างก็ห่างไกลทำให้ยังคงมีการฆ่าช้างเพื่อผลประโยชน์อยู่

ในบางพื้นที่ของเอเชียพบว่าการจับช้างป่ามาฝึกเพื่อใช้งานซึ่งเป็นสาเหตุให้ประชากรช้างลดลงจากป่า และแม้ว่าทางการจะสั่งห้ามแต่การล่าช้างก็คงยังมีอยู่อย่างต่อเนื่อง ในประเทศพม่ามีการใช้ช้างในธุรกิจการตัดไม้และการท่องเที่ยว นอกจากนี้ยังพบว่าการลักลอบนำงาช้างและของผิดกฎหมายเข้ามาในประเทศไทยตามชายแดนไทย-พม่าอีกด้วย

การจับช้างป่าเป็นอีกสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ช้างเสียชีวิตโดยเฉพาะการจับช้างที่ยังเล็กอยู่ บ่อยครั้งที่ฝูงช้างจะมีการป้องกันลูกช้างจากการถูกล่าซึ่งนั่นเป็นสาเหตุที่ทำให้พวกมันต้องถูกยิงตาย

www.wfft.org

มูลนิธิเพื่อนสัตว์ป่า

Wildlife Friends Foundation Thailand

ช้างเร่ร่อนตามท้องถนน

ช้างเร่ร่อนตามท้องถนนเกิดจากการที่เจ้าของช้างเข้ามาอาศัยและทำงานในตัวเมือง เจ้าของจะใช้ช้างหาเงิน โดยบังคับให้ช้างทำกิจกรรมต่างๆ เพื่อความบันเทิงของมนุษย์และขายอาหารพวกกล้วยหรือผลไม้ต่างๆ ในราคาที่สูงกว่าปกติและนักท่องเที่ยวสามารถให้อาหารช้างได้

ส่วนมากนักท่องเที่ยวชาวตะวันตกมักจะตกเป็นเหยื่อของคนเลี้ยงช้าง ในสายตาของชาวต่างชาติการพบช้างในเมืองทำให้เกิดความเพลิดเพลินและพวกเขาพร้อมที่จะจ่ายเงินเพื่อให้ได้เล่นกับช้างเนื่องจากนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ยังไม่ค่อยเข้าใจถึงความเจ็บปวดที่ช้างได้รับการทารุณกรรม

www.wfft.org

มูลนิธิเพื่อนสัตว์ป่า

Wildlife Friends Foundation Thailand

ช้างกับความบันเทิง

ช้างส่วนใหญ่ถูกใช้แสดงเพื่อความบันเทิงตามสวนสัตว์ทั่วประเทศไทยโดยมักจะถูกบังคับให้ทำกิจกรรมต่างๆ ที่แปลกไปจากธรรมชาติ เช่น การเล่นดนตรีหรือเล่นเกมเพื่อความบันเทิงของมนุษย์ บ่อยครั้งที่ช้างถูกล่ามไว้กับโซ่สั้นๆ กลางแดด ให้กินอาหารและน้ำไม่เพียงพอ และในที่สุดความเป็นอิสระของช้างก็จะหมดไปเนื่องจากการใช้ประโยชน์ทางธุรกิจของมนุษย์

www.wfft.org

มูลนิธิเพื่อนสัตว์ป่า

Wildlife Friends Foundation Thailand

ช้างกับความเชื่อ

ช้างเป็นสัตว์ที่มนุษย์เคารพบูชามาเป็นพันปีแล้ว ในบางพื้นที่ช้างเป็นเหมือนเทพเจ้าหรือในบางครั้งถึงกับมีการทำนายภูมิหลังของช้างบางตัวด้วย

พุทธศาสนิกชนบางคนเชื่อว่าการสัมผัสช้างจะทำให้ประสบความสำเร็จ บ่อยครั้งที่เราเห็นช้างอยู่ตามวัดเนื่องจากชาวพุทธมีความเชื่อเกี่ยวกับช้างมาก เช่น เรื่องราวก่อนที่พระพุทธเจ้าจะประสูติ (พระนางสิริมหามายาพระมารดาของพระองค์ฝันว่ามีช้างเผือกเข้าไปในร่างกายของพระนาง)

ช้างเผือกคือสัตว์ที่มีประวัติศาสตร์ยาวนานและถือเป็นสัตว์สูง หลายศตวรรษที่ผ่านมาช้างที่มีผิวสีขาวหรือสีซีดจะถูกนำมาถวายให้พระมหากษัตริย์ของไทย ช้างพวกนี้จะได้รับการดูแลเหมือนกับเป็นกษัตริย์และได้อยู่ในพระราชวังโดยไม่เคยถูกขี่เนื่องจากเป็นสัตว์สูงไม่เหมาะสมที่จะขี่

www.wfft.org

มูลนิธิเพื่อนสัตว์ป่า Wildlife Friends Foundation Thailand

การสูญเสียแหล่งที่อยู่อาศัย

ปัจจุบันจำนวนประชากรของช้างเอเชียมีเพียง 20% ของประชากรมนุษย์ ถ้าประชากรมนุษย์เพิ่มขึ้นปีละ 3% ในอีก 20 ปีข้างหน้าจำนวนประชากรมนุษย์จะเพิ่มขึ้นเป็นสองเท่าจากปัจจุบันซึ่งนั่นจะเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดปัญหาในการอนุรักษ์ช้างเอเชีย นอกจากนี้ในหลายประเทศยังพบว่าจำนวนช้างกำลังลดจำนวนลง

- ประเทศอินเดียในสมัยก่อนมีป่าค่อนข้างกว้างขวางให้ช้างสามารถท่องเที่ยวไปได้ แต่ในปัจจุบันพื้นที่ป่าเหลือเพียง 20% ของประเทศและมีเพียงไม่ถึงครึ่งที่เป็นพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับให้ช้างอาศัยอยู่
- ประเทศไทย ป่าส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่มถูกและทำลายเป็นบริเวณกว้าง
- เกาะสุมาตราในประเทศอินโดนีเซีย พื้นที่ป่าถูกทำให้เป็นที่อยู่อาศัยของมนุษย์ตั้งแต่เกาะชวา บาหลี มาดรา
- ป่าในอินโดจีนถูกทำลายมากในช่วง 30 ปีระหว่างที่เกิดสงครามโดยเฉพาะการใช้ยาที่ทำให้ใบไม้ร่วง การใช้ระเบิดเพลิง และการทิ้งระเบิดขนาดใหญ่ในช่วงสงครามระหว่างสหรัฐอเมริกากับเวียดนาม นอกจากนี้หลังสงครามเวียดนามยังได้มีการทำลายป่ามากกว่าในขณะที่เกิดสงครามอีกด้วย
- ประเทศศรีลังกา มีโครงการ "Mahaweli River Valley Project" สำหรับการจัดการพืชผลและการชลประทานโดยใช้พื้นที่รอบๆ ที่อยู่อาศัยของช้าง
- ประเทศพม่า กัมพูชา และลาวยังคงมีพื้นที่ป่าค่อนข้างใหญ่เนื่องมาจากการจัดการที่ดีและการไม่ตัดไม้ทำลายป่า

www.wfft.org

มูลนิธิเพื่อนสัตว์ป่า

Wildlife Friends Foundation Thailand

การทำลายแหล่งที่อยู่อาศัย

พื้นที่ป่าของช้างถูกแบ่งเป็นพื้นที่เล็กๆ เนื่องจากปัญหาที่สำคัญคือการตัดไม้ทำลายป่า ช่วงเปลี่ยนฤดูกาลช้างจะอพยพไปหาแหล่งอาหารใหม่ที่ดีกว่า แต่ในปัจจุบันเส้นทางการอพยพของช้างถูกรบกวนจากการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์และทำการเกษตรกรรม เมื่อช้างเข้าไปในพื้นที่เกษตรหรือหมู่บ้านจะเกิดความเสียหายรุนแรงมนุษย์จึงพยายามขับไล่ช้างด้วยการใช้ไฟฟ้า ปืน และระเบิด ทำให้ช้างถูกฆ่าและได้รับบาดเจ็บ

เหตุการณ์น่าเศร้าอีกอย่างหนึ่งคือ พบว่ามีช้างเข้าไปติดหล่มพรางในป่าซึ่งไม่มีอาหารและน้ำและช้างไม่สามารถหนีออกไปได้ ถึงแม้ว่าการฆ่าช้างในเอเชียไม่เป็นที่ยอมรับแต่ความต้องการที่เกี่ยวกับช้างก็ยังคงมากอยู่

www.wfft.org

มูลนิธิเพื่อนสัตว์ป่า

Wildlife Friends Foundation Thailand

พันธุกรรม

พันธุกรรมอาจส่งผลกระทบต่อจำนวนของช้างได้แต่ช้างก็มีวิธีการช่วยรักษาจำนวนประชากรของตัวเองด้วย

การเสี่ยงอันตรายที่เกิดจากการฆ่าลูกช้างเพศผู้เพื่อเอางาขนาดเล็กนั้นเป็นการกระทำที่มนุษย์คิดว่าคุ้มค่า เมื่อช้างถูกฆ่าจำนวนประชากรช้างเพศผู้จะลดลงทำให้สัดส่วนของเพศผู้ลดลงไปต่อมาจะเกิดปรากฏการณ์ "genetic drift" เพิ่มขึ้นเป็นผลให้เกิดการผสมพันธุ์กันในช้างที่มีเชื้อสายใกล้เคียงกัน ในที่สุดลูกที่เกิดมาก็จะมีอัตรา การตายสูง และช้างจะไม่สามารถผสมพันธุ์กันได้อีกต่อไป

การเคลื่อนย้ายประชากรช้างโดยการให้ช้างที่มีสายเลือดที่ห่างไกลกันมาผสมพันธุ์กันจะช่วยลดการเปลี่ยนแปลงของยีน ในกลุ่มประชากรที่มีช้างเพศผู้มาก สัดส่วนระหว่างเพศจะมีความสมดุลมากกว่าและยังช่วยลดผลกระทบจากพันธุกรรมอีกด้วย

www.wfft.org

มูลนิธิเพื่อนสัตว์ป่า

Wildlife Friends Foundation Thailand

ความขัดแย้งระหว่างมนุษย์กับช้าง

ก่อนที่มนุษย์จะเริ่มบุกรุกเข้าไปในป่าในประเทศไทยมีช้างแพร่กระจายอยู่เป็นจำนวนมาก สรรพสัตว์ทั้งหลายอยู่กันเป็นกลุ่มขนาดใหญ่มีอิสระที่จะหาอาหารในทุกที่โดยสามารถโยกย้ายหรือเดินทางไปตามเส้นทางในป่ามาร่วมศตวรรษ

วัฒนธรรมการขี่ช้างและใช้ช้างขนของถือกำเนิดมามากกว่า 20 ปี การเข้าป่าเพื่อล่าสัตว์และตัดไม้ของมนุษย์ยังคงเป็นปัญหาที่เห็นได้ชัดเจน

ช้างต้องการลงมาสืบบริเวณพื้นที่ราบลุ่มเพื่อหาอาหาร ดื่มน้ำและอาบน้ำโดยที่พวกเขาต้องเดินผ่านพื้นที่ซึ่งปัจจุบันกลายเป็นที่อยู่อาศัยของมนุษย์ ช่วงปีที่ผ่านมามีช้างถูกฆ่าถูกยิงและโดนวางยาเป็นจำนวนมากเนื่องจากเข้าไปในพื้นที่ของมนุษย์ ช้างบางตัวถูกยานพาหนะความเร็วสูงพุ่งเข้าชนและฆ่าตายซึ่งเกิดขึ้นทั่วประเทศไทยรวมไปถึงป่าละอูและกุยบุรีด้วย

พระมหากษัตริย์ของไทยมีความเข้าใจถึงปัญหาเหล่านี้จึงได้เข้ามาดูแลอย่างใกล้ชิดและพยายามอนุรักษ์ช้างไว้ โดยมีโครงการในพระราชดำริมากมายเกิดขึ้นเมื่อวันที่ 29 พฤษภาคม 2541

บางหน่วยงาน เช่น สมาคมอนุรักษ์สัตว์ป่า(W.C.S) มีโครงการสำรวจปัญหาความขัดแย้งระหว่างมนุษย์กับช้างในพื้นที่ดังกล่าว นอกจากนี้มูลนิธิเพื่อนสัตว์ป่า(WFFT) ยังได้ให้ความช่วยเหลือช้างโดยจัดตั้งโครงการต่างๆ และเราคาดหวังว่าจะพบวิธีแก้ปัญหาก่อนที่จะสายจนเกินไปจนช้างป่าสูญพันธุ์ไปจากประเทศไทย

www.wfft.org

มูลนิธิเพื่อนสัตว์ป่า

Wildlife Friends Foundation Thailand

คุณสามารถช่วยอะไรได้บ้าง?

มีหลายวิธีที่เราจะสามารถช่วยอนุรักษ์ประชากรช้างเอเชียในป่าและป้องกันการทารุณกรรมช้างได้

- ควรเยี่ยมชมอุทยานแห่งชาติเพื่อดูช้างและสัตว์ป่าอื่นๆ มากกว่าการไปเที่ยวสวนสัตว์หรือดูงานแสดงโชว์ต่างๆ
- สนับสนุนศูนย์ช่วยเหลือสัตว์ป่าและศูนย์ช่วยเหลือช้างที่ไม่ใช่ธุรกิจหรือการแสดงโชว์เพื่อการท่องเที่ยวโดยการเป็นอาสาสมัครหรือการบริจาคเงินช่วยเหลือ
- ไม่ซื้อหรือให้อาหารช้างเร่ร่อนตามท้องถนนซึ่งความจริงแล้วเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมายและสามารถแจ้งตำรวจได้
- บอกเล่านักท่องเที่ยวคนอื่นๆ เพื่อน และผู้ร่วมงานเกี่ยวกับการทารุณกรรมช้างเหล่านี้
- ไม่ควรเสียเงินเพื่อความบันเทิงซึ่งใช้ประโยชน์จากช้างและควรจำไว้ว่า **“ถ้าเราหยุดการซื้อ การฆ่าช้างก็หยุดด้วย”**

www.wfft.org

มูลนิธิเพื่อนสัตว์ป่า

Wildlife Friends Foundation Thailand